

Ksiądz Jan NAGÓRZAŃSKI

Dzięki uprzejmości ks. Stanisława Tokarskiego z Archiwum Diecezji Tarnowskiej

Syn Marcina i Agnieszki z domu Boksa.

Urodził się 20.x.1884 r. w Siedliszowicach.

Szkołę podstawową ukończył w parafii rodzinnej, gimnazjum w Tarnowie.

Tam też studiował teologię i 29.vi.1908 r. przyjął święcenia kapłańskie z rąk bpa Leona Wałęgi (1859, Moszczenica – 1933, Tuchów), ordynariusza tarnowskiego.

Od 1908 r. był wikariuszem w Ciężkowicach, w 1910 r. w Bochni, od II.1911 r. był tam administratorem.

W 1912 r. został wikariuszem eksponowanym w Jurkowie k. Dobrej, gdzie wybudował obecny kościół drewniany, od 1917 r. był wikariuszem eksponowanym w Grobli.

22.x.1927 r. został instytuowany, a 29.xi.1927 r. instalowany na probostwo w Gumniskach-Fox. Za jego proboszczowania odnowiono polichromię i ogrodzono cmentarz. Szczególną troską otaczał biednych. Podobno nie pobierał opłat za posługi religijne. Utrzymywał się z gospodarstwa. Własnym kosztem kształcił ubożego chłopca.

Uhonorowany godnością kanonika EC (łac. *Expositorii Canonicalis*).

Po IV rozbiórce Polski w IX.1939 r. i rozpoczęciu okupacji niemieckiej spieszył z pomocą ubogim parafianom, a zwłaszcza wysiedlonym z Pomorza i Poznańskiego. Przez jakiś czas ukrywał na plebanii Żydów.

Sam żył bardzo skromnie. Był cenionym zielarzem, pomagał wielu chorym, zwłaszcza ubogim, których nie było stać na wizytę u lekarza. Słynął z tych praktyk na całą okolicę, chorych przywożono do niego z odległych wiosek. Stosował głównie ziołolecznictwo, na przykład choroby płuc leczył naparem mchu islandzkiego.

W czasie II wojny światowej leczył także rannych partyzantów.

Współpracował w Armii Krajowej. Na plebanii nocowali partyzanci i ludzie potrzebujący pomocy. Zgodził się także, by jego wikariusz, ks. Stanisław Bartosz, został kapłanem obwodu AK w Dębicy.

Pod koniec wojny w związku ze zbliżaniem się linii frontu został z parafianami wysiedlony. Po powrocie zastał kościół i plebanię spalone. Zamieszkał w budynku gospodarczym. Przygotowywał się do odbudowy kościoła i plebanii.

Organizował pomoc dla swych parafian, gdyż zarówno Gumniska, jak i Braciejowa zostały niemal

Father John NAGÓRZAŃSKI

Thanks to kindness of Fr Stanislaus Tokarski from Tarnów Diocese Archives

Son of Martin and Agnes née Boksa.

Born on 20.x.1884 in Siedliszowice.

Primary education completed in home parish, graduated from gymnasium in Tarnów.

Studied theology on the theological seminary in Tarnów and there on 29.vi.1908 was consecrated by the Tarnów bishop Leo Wałęga (1859, Moszczenica – 1933, Tuchów).

From 1908 was a vicar in Ciężkowice, from 1910 in Bochnia where from II.1911 was parish administrator.

In 1912 became vicar with responsibility for Jurków n. Dobra village, where he built a wooden church. From 1917 was a vicar responsible for Grobla village.

On 22.x.1927 was nominated and on 29.xi.1927 installed as parish priest of Gumniskach-Fox parish. Renewed polychrome in the church and constructed cemetery's fence. Took special care of poor and needy. Apparently did not charge for religious services living from the income from parish farm. He also personally supported education of a boy from poor family.

Was granted an honorary EC (łac. *Expositorii Canonicalis*) canon title.

After IV partition of Poland in IX.1939 and start of German occupation intensified help efforts for the needy ones, especially those deported by the Germans from Pomerania and Greater Poland. For some time gave also shelter in his rectory to the hiding Jews.

Lived very modestly. Was a highly respected herbalist, helped many patients, especially the poor, who could not afford to visit a doctor. Because of that got famous in the countryside, the sick were brought to him even from distant villages. He used mainly herbal medicine, such as treating lung disease with Icelandic moss infusions. During II World War he also treated wounded partisans.

Ministered to the clandestine resistance Home Army AK. Many partisans and people needing help were given shelter in his rectory. He also agreed that his vicar, Fr Stanislaus Bartosz, would become chaplain to the Home Army AK unit in Dębica.

At the end of German occupation was deported by the Germans together with his parishioners. Returning found his church and rectory burnt. Lived in rectory's outbuilding. Started to prepare

całkowicie zniszczone.

Gdy wracał konnym wozem z Tarnowa z tym, co udało mu się zdobyć: lekarstwami, żywnością, zbożem, odzieżą, został napadnięty i pobity przez rosyjskich żołdaków.

Przeżył, ale wymagał leczenia. Wkrótce potem zachorował na tyfus. Do Gumnisk już nie wrócił, leczyl się w Dębicy, gdzie 28.v.1945 r. zmarł w szpitalu.

Ze względu na brak kościoła w Gumniskach, spalonego w czasie wojny, pogrzeb odbył się w Dębicy. Stąd rodzina zabrała ciało zmarłego i pochowano je w rodzinnych Wietrzychowicach.

źródła:

Ks. Boryczko T., relacja pisemna w „*Kronice Parafialnej Gumniska Fox*”, opracowana w oparciu o relacje ustne Franciszka Parysa i Franciszka Reguły

Ks. Dec T., relacja pisemna z 1986 r.

Stańko A., „*Gdzie Karpaty progi*”, Warszawa 1984, s. 275

Ks. Nowak Adam, „*Słownik Biograficzny Kapłanów Diecezji Tarnowskiej 1786-1985*”, t. II, s. 236-237

for church and rectory rebuilding.

At the same time had to support his parishioners for both Gumniska and Braciejowa villages were almost totally destroyed.

And then when returning on a cart from Tarnów with whatever he managed to get hold of: medicines, food, grain, clothes, was attacked and beaten up Russian soldiers.

He survived but needed treatment. Soon contracted typhoid. He did not return to Gumniska, got treatment in Dębica but on 28.v.1945 perished in the local hospital.

Because the church in Gumniska was destroyed funeral took place in Dębica. Following that the family took the body and buried it in family grave in Wietrzychowice cemetery.

sources:

Ks. Boryczko T., written recollection in „*Gumniska Fox Parish Chronicle*”, based on verbal recollection of Francis Parys and Francis Reguła

Ks. Dec T., written recollection, 1986.

Stańko A., „*Where Karpaty hills grow*”, Warsaw 1984, p. 275

Fr Nowak Adam, „*1786-1985 Tarnów diocese priests biographical dictionary*”, vol. II, p. 236-237

ks. Jan Nagórzański
źródło: Archiwum Diecezjalne, Tarnów

Fr John Nagórzański
source: Diocesan Archives, Tarnów